

ЗВІТ ПРО СТРАТЕГІЧНУ ЕКОЛОГІЧНУ ОЦІНКУ

до детального плану території для розміщення водойми для поливу сільськогосподарських культур в урочищі «За Рікою» за межами населеного пункту на тер. Сторожницької сільської ради, Ужгородського району, Закарпатської області

Ужгород-2019

Зміст

АНОТАЦІЯ

ВСТУП

1. ЗМІСТ ТА ОСНОВНІ ЦІЛІ ДОКУМЕНТА ДЕРЖАВНОГО ПЛАНУВАННЯ, ЙОГО ЗВ'ЯЗОК З ІНШИМИ ДОКУМЕНТАМИ ДЕРЖАВНОГО ПЛАНУВАННЯ, ХАРАКТЕРИСТИКА СТАНУ ДОВКІЛЛЯ
 2. ХАРАКТЕРИСТИКА ПОТОЧНОГО СТАНУ ДОВКІЛЛЯ, У ТОМУ ЧИСЛІ СТАНУ НАСЕЛЕННЯ, ТА ПРОГНОЗНІ ЗМІНИ ЦЬОГО
 3. ХАРАКТЕРИСТИКА СТАНУ ДОВКІЛЛЯ, УМОВ ЖИТТЄДІЯЛЬНОСТІ НАСЕЛЕННЯ ТА СТАНУ ЙОГО ЗДОРОВ'Я НА ТЕРИТОРІЯХ, ЯКІ ЙМОВІРНО ЗАЗНАЮТЬ ВПЛИВУ
 - 3.1. Соціально-демографічні показники села та здоров'я населення
 - 3.2. Аналіз сучасного стану навколишнього середовища
 4. ЕКОЛОГІЧНІ ПРОБЛЕМИ, У Т.Ч. РИЗИКИ ВПЛИВУ НА ЗДОРОВ'Я НАСЕЛЕННЯ, ЯКІ СТОСУЮТЬСЯ ДДП, ОСОБЛИВО ТЕРИТОРІЙ З ПРИРОДООХОРОННИМ СТАТУСОМ
 5. ЗОБОВ'ЯЗАННЯ У СФЕРІ ОХОРОНИ ДОВКІЛЛЯ, У Т.Ч. ПОВ'ЯЗАНІ ІЗ ЗАПОБІГАННЯМ НЕГАТИВНОГО ВПЛИВУ НА ЗДОРОВ'Я НАСЕЛЕННЯ, ЩО СТОСУЮТЬСЯ ДДП
 6. ОПИС НАСЛІДКІВ ДЛЯ ДОВКІЛЛЯ, У Т.Ч. ЗДОРОВ'Я НАСЕЛЕННЯ
 7. ЗАХОДИ, ЩО ПЕРЕДБАЧАЄТЬСЯ ВЖИТИ ДЛЯ ЗАПОБІГАННЯ, ЗМЕНШЕННЯ ТА ПОМ'ЯКШЕННЯ НЕГАТИВНИХ НАСЛІДКІВ ВИКОНАННЯ ДДП
 8. ОБГРУНТУВАННЯ ВИБОРУ ВИПРАВДАНИХ АЛЬТЕРНАТИВ
 9. ЗАХОДИ, ПЕРЕДБАЧЕНІ ДЛЯ ЗДІЙСНЕННЯ МОНІТОРИНГУ
 10. ОПИС ЙМОВІРНИХ ТРАНСКОРДОННИХ НАСЛІДКІВ ДЛЯ ДОВКІЛЛЯ
 11. РЕЗЮМЕ НЕТЕХНІЧНОГО ХАРАКТЕРУ ІНФОРМАЦІЇ
- ВИСНОВКИ
- СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

АНОТАЦІЯ

У даній роботі виконано звіт зі стратегічної екологічної оцінки детального плану орендованої території для розміщення водойми для поливу сільськогосподарських культур в урочищі «За Рікою» за межами населеного пункту на території Сторожницької сільської ради Ужгородського району Закарпатської області.

Звіт виконано у відповідності до діючої нормативно-правової бази.

Детальний план території для розміщення водойми для поливу сільськогосподарських культур в урочищі «За Рікою» за межами населеного пункту на території Сторожницької сільської ради Ужгородського району Закарпатської області розроблений відповідно до розпорядженням голови Ужгородської районної державної адміністрації №454 від 28.12.2017 р:

Детальний план території визначає планувальну організацію та розвиток території і є одним із засобів створення ефективної системи управління у містопланувальній і містобудівній сфері

ВСТУП

З підписанням Угоди про асоціацію України з ЄС та європейського напрямку розвитку суспільства все більшого значення у національній і регіональній політиці набуває концепція сприяння сталому розвитку територій шляхом забезпечення охорони довкілля, безпеки життєдіяльності населення та охорони його здоров'я, інтегрування екологічних вимог під час розроблення та затвердження документів державного планування. Поява цієї концепції пов'язана з необхідністю розв'язання екологічних проблем і врахування екологічних питань в процесах планування та прийняття управлінських рішень щодо екологічної безпеки.

Стратегічна екологічна оцінка містобудівної документації дає можливість зосередитися на всебічному аналізі можливого впливу планованої діяльності на довкілля та використовувати результати цього аналізу для запобігання або пом'якшення екологічних наслідків в процесі детального планування .

1. ЗМІСТ ТА ОСНОВНІ ЦІЛІ ДОКУМЕНТА ДЕРЖАВНОГО ПЛАНУВАННЯ, ЙОГО ЗВ'ЯЗОК З ІНШИМИ ДОКУМЕНТАМИ ДЕРЖАВНОГО ПЛАНУВАННЯ, ХАРАКТЕРИСТИКА СТАНУ ДОВКІЛЛЯ

Детальний план є містобудівною документацією місцевого рівня, яка розробляється з метою визначення планувальної організації і функціонального призначення, просторової композиції і параметрів забудови та ландшафтної організації кварталу, мікрорайону, іншої частини території населеного пункту, призначених для комплексної забудови чи реконструкції, та підлягає стратегічній екологічній оцінці.

Детальний план території для розміщення водойми для поливу сільськогосподарських культур в урочищі «За Рікою» за межами населеного пункту на території Сторожницької сільської ради Ужгородського району розробляється з метою визначення територіального розвитку на проектний період з урахуванням перспектив, обґрунтованих раціональним використанням територіальних та природних ресурсів, а також з метою оптимальної функціональної організації поселення, яка має забезпечувати розвиток та реконструкцію сільського поселення, найкращі умови проживання та праці.

Детальний план території передбачає:

- визначення майбутніх потреб переважних напрямів використання території;
- урахування державних, громадських і приватних інтересів під час планування забудови та іншого використання території;
- обґрунтування черговості й пріоритетності забудови та іншого використання території;
- визначення меж функціональних зон, пріоритетних та допустимих видів використання і забудови територій;
- оцінку загального стану населеного пункту, основних факторів його формування, визначення містобудівних заходів щодо поліпшення екологічного та санітарно-гігієнічного стану;
- визначення територій, що мають будівельні, санітарно-гігієнічні, природоохоронні
- порядок комплексного благоустрою та озеленення, потребу у формуванні екомережі;
- межі прибережних захисних смуг і пляжних зон водних об'єктів (у разі відсутності плану зонування території). та інші обмеження їх використання.

Детальний план території для розміщення водойми для поливу сільськогосподарських культур в урочищі «За Рікою» за межами населеного пункту на території Сторожницької сільської ради Ужгородського району Закарпатської області розроблений відповідно до розпорядженням голови Ужгородської районної державної адміністрації №454 від 28.12.2017 р

При розробленні детального плану території для розміщення водойми для поливу сільськогосподарських культур в урочищі «За Рікою» за межами населеного пункту на території Сторожницької сільської ради Ужгородського району враховуються програми розвитку інженерно-транспортної інфраструктури, чинної містобудівної документації на місцевому рівні та інформація земельного кадастру.

Враховуючи п. 2 частини 3 статті 3 ЗУ «Про оцінку вплив на довкілля», в якому йдеться про те, що сільськогосподарське та лісогосподарське освоєння, рекультивация та меліорація земель (управління водними ресурсами для ведення сільського господарства, у тому числі із зрошенням і меліорацією) на територіях площею 20 гектарів і більше або на територіях та об'єктах природно-заповідного фонду чи в їх

охоронних зонах на площі 5 гектарів і більше, будівництво меліоративних систем та окремих об'єктів інженерної інфраструктури меліоративних систем; які можуть мати значний вплив на довкілля та підлягають оцінці впливу на довкілля.

Загальні технічні характеристики, у тому числі параметри планованої діяльності.

На проєктованому об'єкті передбачається: розміщення водойми для поливу сільськогосподарських культур

Основні техніко – економічні показники приведені в Таблиця 1.

Таблиця 1.

ОСНОВНІ ТЕХНІКО-ЕКОНОМІЧНІ ПОКАЗНИКИ

№п/п	Найменування	Одиниці	Площа
1	Загальна площа опрацювання	і а	9,362 ~
2	Площа щодо якої здійснюється ДПТ	га	3,725
	Ділянка №1 -		1,864
	Ділянка №2 -		1,864
3	Площа замошення	м ²	5546,2
4	Площа озеленення	М~	2,941
5	Площа водойм (копанки)	га	1,828
6	Площа забудови (навіс)	м ²	75,6

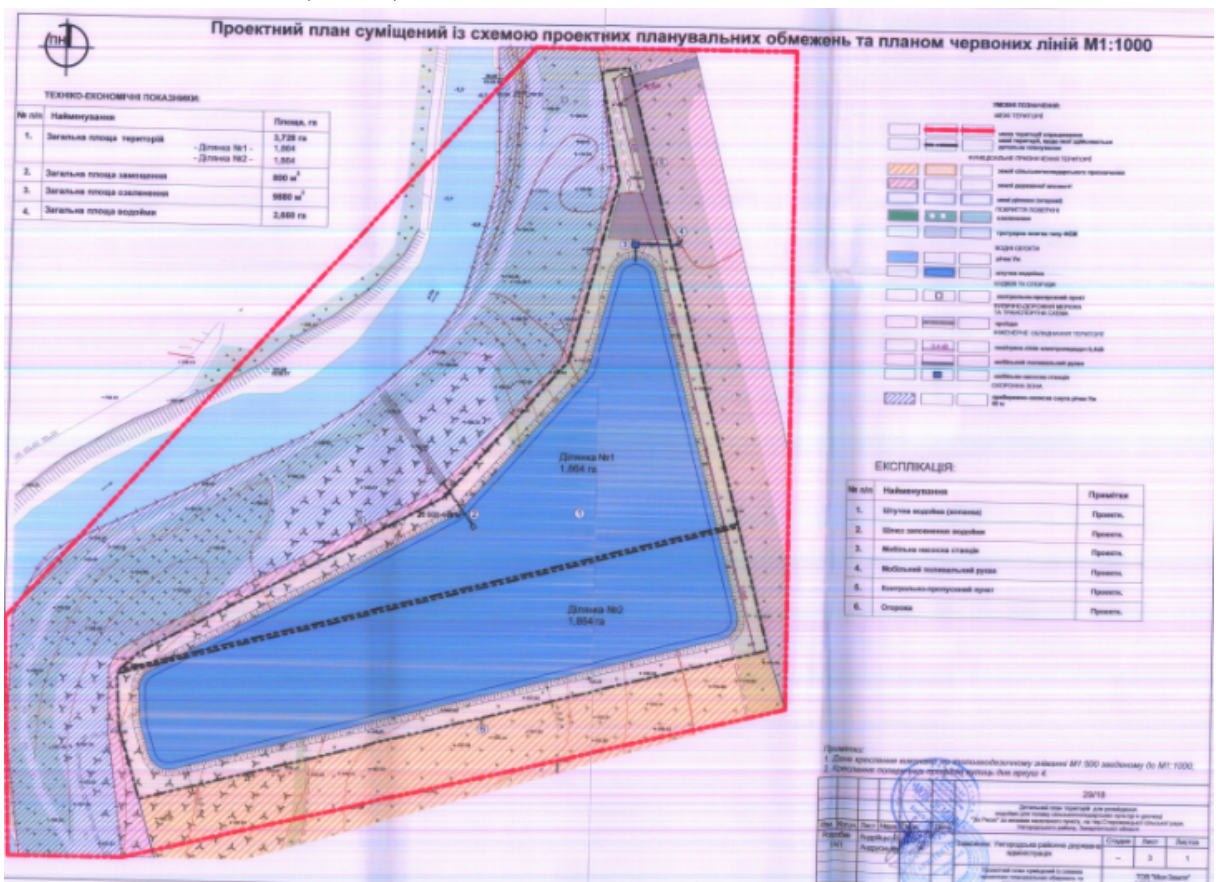
Земельна ділянка площею 3,728 га , для розміщення водойми для поливу сільськогосподарських культур в урочищі «За Рікою» за межами населеного пункту на території Сторожницької сільської ради Ужгородського району .

На час проведення стратегічної екологічної оцінки, земельні ділянки знаходяться у приватній власності для ведення особистого селянського господарства з кадастровими номерами 21248803(10:10:01 1:0005 та 2124886300:10:01 1:0008. які надані в довгострокову оренду на десять років товариству з обмеженою відповідальністю «Риба люкс» /Договір оренди від 2808,2017/.

Викопіювання земельної ділянки з публічної кадастрової карти (мал. 1)

ДЕТАЛЬНИЙ ПЛАН (мал. 2)

ДЕТАЛЬНИЙ ПЛАН (мал. 3)

Умовні позначення:

- площа забудови ДПТ
- площа забудови території опрацювання
- межа кордону з Словачею
- ділянки, що проєктуються

Примітки:

1. Схема розташування земельної ділянки за межами населеного пункту в урочищі "За Рікою" на території Сторожницької сільської ради
2. Схема розташування території виконана на знімку із супутника Google;

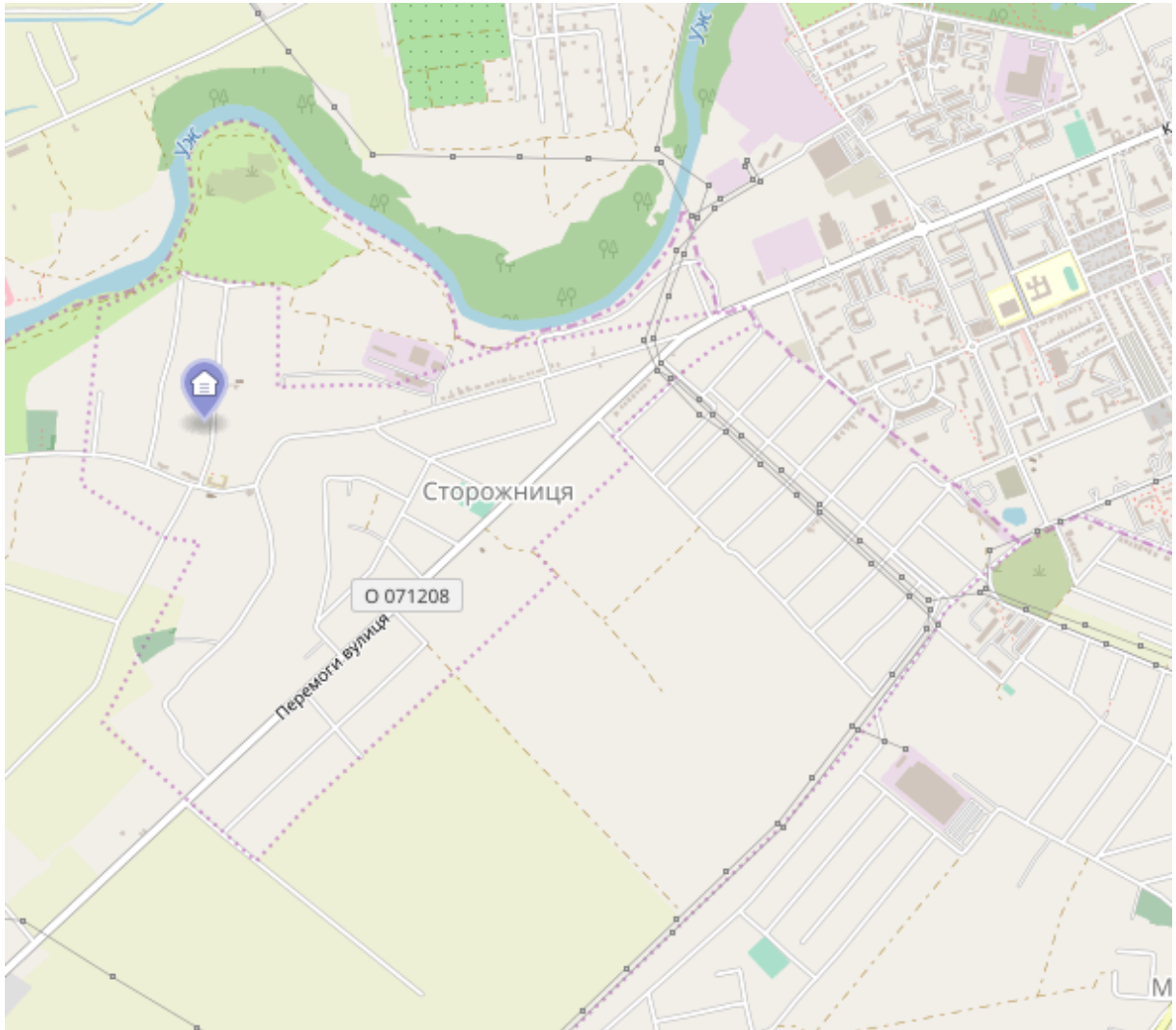
						29/18	-Д
Детальний план території для розміщення водосховища для поливу сільськогосподарських культур в урочищі "За Рікою" за межами населеного пункту, на території Сторожницької сільської ради, Ужгородського району, Закарпатської області							
Зна	Кільк.	Адреса	Площа	Вартість			
Розробив	Автори	Відомство	Замовник: Ужгородська районна державна адміністрація				
ГАП	Андрійчук	Андрійчук	Сторожницька сільська рада				
						Стадія	Аркуш
						ДПТ	1
						Аркуш	6
Схема розташування території урочища "За Рікою" за межами населеного пункту на території Сторожницької сільської ради М1:5000						ТОВ "Моя Земля" ЄДРПОУ 34605133	

Проведення стратегічної екологічної оцінки Детального плану території для розміщення водосховища для поливу сільськогосподарських культур в урочищі «За Рікою» за межами населеного пункту на території Сторожницької сільської ради Ужгородського району відповідає четвертій цілі Стратегії Закарпатської області до 2020 р., а саме «Забезпечення якості і безпеки довкілля та просторової гармонії».

2. ХАРАКТЕРИСТИКА ПОТОЧНОГО СТАНУ ДОВКІЛЛЯ, У ТОМУ ЧИСЛІ СТАНУ НАСЕЛЕННЯ, ТА ПРОГНОЗНІ ЗМІНИ ЦЬОГО

Сторожницька сільська рада розташована в Ужгородському районі Закарпатської області в Україні. До складу Сторожницької сільської ради входить населений пункт — село Сторожниця географічні координати 48°36'08" пн. ш. 22°14'34" сх. д, яке є адміністративним центром даної сільської ради розташоване в приміській зоні м.Ужгорода. Сторожницька сільська рада межує з півночі та сходу з м.Ужгородом, на південному сході з Холмською сільською радою, на півдні з Тарнівською сільською радою, на заході примикає до державного кордону з Словаччиною.

План – схема с.Сторожниця (мал. 4)

Гідрографія та рельєф

Розкинулася Сторожницька сільська рада на лівому березі річки Уж і лише незначна частина на правому березі, яка межує з містом Ужгород. Сільська рада розташовується в межах Закарпатської низовини. Рельєф рівнинний.

Клімат

Клімат помірно — континентальний. Середня вологість повітря 70—80%. Літо тепле і довге. Похолодання настає у другій половині жовтня. Весна рання і приходить з другої декади березня. Середня температура липня +18 — +22 °С, а найхолоднішого місяця січня від –4 до –9 °С.

Весняні приморозки закінчуються в середньому в двадцятих числах квітня, а перші осінні - починаються 10-28 жовтня; тривалість безморозного періоду, залежно від рельєфу, коливається в межах 170-190 днів.

Дерново-підзолисті ґрунти на алювії низьких терас на середньосуглинистих терасах з ускладненою поверхнею. Підстилаючі породи –глини, суглинки з великою кількістю гальки. Це сприяє розвитку лісової рослинності та завадило ранньому освоєнню цих земель для землеробства.

Дерново-глейові ґрунти Чоп-Мукачівської низовини.

Інтенсивний розвиток глейових процесів на Чоп-Мукачівській низовині обумовлений неглибоким заляганням ґрунтових вод, рівнинністю території, важким механічним складом ґрунтів та вологим кліматом. Внаслідок поєднання таких умов усі ґрунти низовини оглеєні уже з самої поверхні.

Фізико-хімічні властивості дерново-глейових ґрунтів характеризуються невеликим вмістом гумусу (2,3 – 3%), але глибина перегнійного забарвлення досить велика. На глибині, більшій 100 см, вміст перегною перевищує 1%. Ґрунти мають слабокислу реакцію (рН сольової витяжки 5,1 – 6,1) і практично не містять рухомого алюмінію; гідролітична кислотність також невелика. Вміст увібраних основ коливається від 4 – 5 до 25 – 30 мг/екв на 100 г ґрунту і знаходиться в прямій залежності від літологічних особливостей порід, які дуже різноманітні.

Така чітка залежність властивостей ґрунту від властивостей материнських порід свідчить про стадійну молодість ґрунту [5].

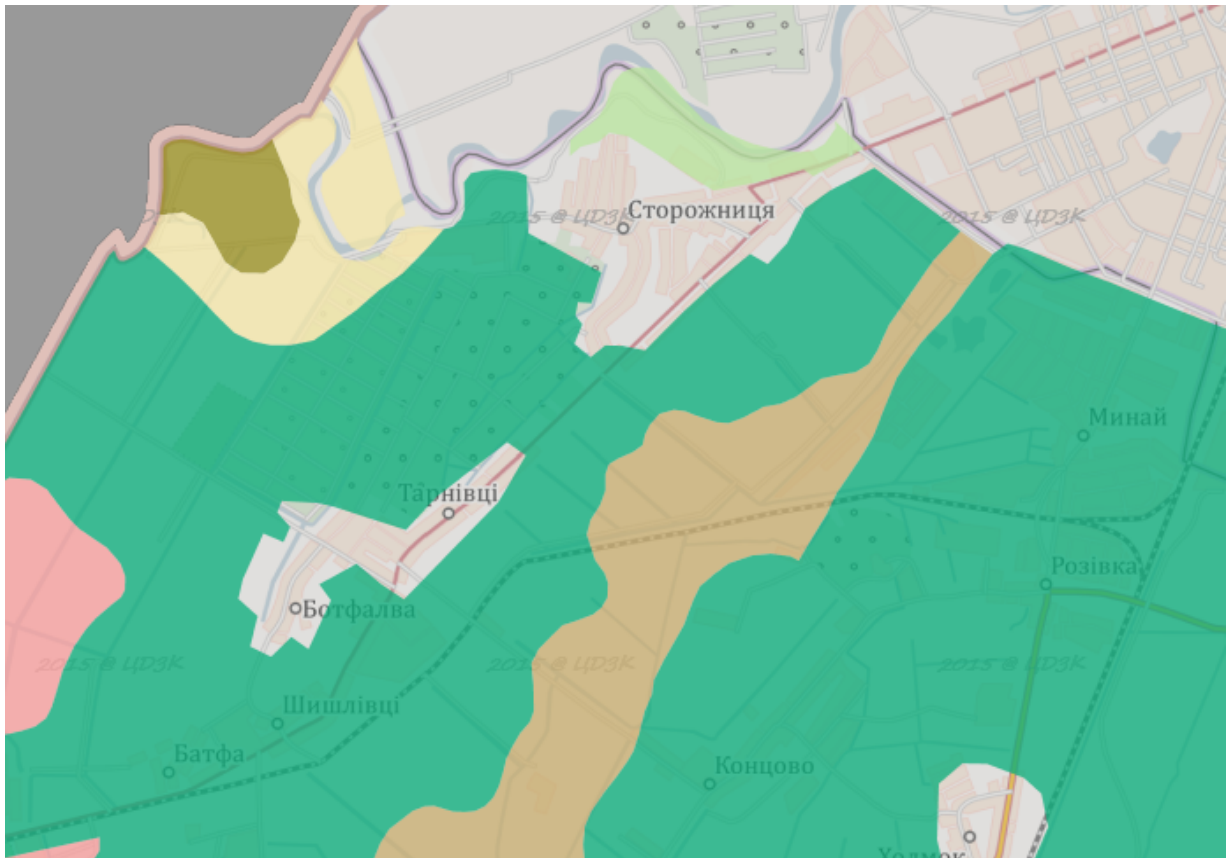
Лучні опідзолені глейові ґрунти. Профіль: (0 – 38 см) темно-сірий, суглинковий, плямистий; перехідний (38 – 62 см), гумусовий, грубопризматичний, сильно оглеєний; на глибині 62 – 96 см гумусовий, перехідний, середньосуглинковий, щільний; на глибині 96 – 117 см і більше сизувато-сірий з іржавими плямами.

Лучні неоглеєні ґрунти. Профіль: (0 – 35 см) – гумусовий, бурувато-сірий з горіхувато-зернистою структурою, середньосуглинковий, помітні вицвіти солей; перехідний горизонт (35 – 60 см) – сірувато-бурий, середньосуглинковий, грудкувато-горіхуватий, ущільнений; материнська порода (60 – 85 см) – галька з крупним піском.

Лучні ґрунти містять 4 – 7% перегною, мають слабокислу (рН 4,8 – 6,2) реакцію при низьких значеннях гідролітичної кислотності (1 – 2 мг/екв на 100г ґрунту), добре забезпечені для рослин доступними формами азоту та калію, дещо гірше – фосфору.

. Глибше залягає перехідний горизонт (20 – 25 см), помірно гумусований, сірувато-сизий з іржавими плямами, мокрий, в'язкий. Ці ґрунти сильно кислі (рН 4 – 4,5), містять у гумусовому горизонті 8 – 12% гумусу, однак кількість його швидко зменшується з глибиною.

План схема ґрунтів Сторожницької с/р (мал.5)

- шифр 168 Дернові опідзолені оглеєні ґрунти
- шифр 161 Дернові суглинкові ґрунти
- шафр 124 Лучні опідзолені та лучні оглеєні ґрунти
- шифр 162 Дернові оглеєні супіщані ґрунти
- шифр 118 Лучні ґрунти

Флора та фауна

На території сільської ради лісові масиви відсутні але вирощується багато фруктових садів.

У заплаві річки Уж та її приток охороняється масив дубово-ясеневого лісу, який є місцем оселення цінних мисливських видів тварин та птахів, як-от:сарна європейська, свиня дика, вивірка лісова, норка європейська, борсук, ондатра, фазан, куріпка сіра, чапля сіра та інші. Трапляються також кіт лісовий, занесений до Червоної книги України.

Флора та фауна

Рослинний покрив у лісах Ужгородського району представлений буково-дубово-ясеневим лісом. Серед рослин трапляються рябчик шаховий, водяний горіх плаваючий.

У заплаві річок Латориці та Уж і їх приток охороняється масиви буково-дубово-ясеневих лісами, який є місцем оселення цінних мисливських видів тварин та птахів, як-от: сарна європейська, свиня дика, вивірка лісова, норка європейська, борсук, ондатра, фазан, куріпка сіра, чапля сіра та інші. Трапляються також кіт лісовий, занесений до Червоної книги України.

Об'єкти природно-заповідного фонду Ужгородського району

Площа природоохоронних територій району становить 6633,57 га. До складу заповідне урочище "Анталовецька поляна", заказники і пам'ятки природи місцевого значення, в т.ч. мінеральні джерела і скважини. Основне призначення даних територій – охорона і збереження рідкісних видів флори та цінних угруповань, зокрема старих різновікових лісових екосистем, рідкісних низовинних водно-болотних угруповань.

Парки - пам'ятки садово-паркового мистецтва займають загальну площу 25 га, несуть рекреаційне, санітарно-оздоровче, естетичне та історико-культурне навантаження.

Землі водного фонду, водно-болотні угіддя, водоохоронні зони.

Землі водного фонду займають площу 1600,2 га. Це основні річки району – середня течія та пониззя р. Ужа та Латориці з їх прибережними охоронними смугами, водоохоронними зонами, міждамбовим простором та гідроспудами, заплавами, а також природні та штучні водойми, водосховища, залишки водно-болотних угідь, меліоративні системи. Серед них під природними водотоками та річками зайнято 333,8 га, під штучними водотоками – магістральними каналами, канавами 1033,5 га, природними озерами, прибережними замкненими водоймами 108,1 га, ставками – 121,8 га, штучними водосховищами – 6 га. Водно-болотні угіддя – низинні болота та заплави, які крім іншого виконують функцію місць концентрації та відпочинку мігруючих водно-болотних птахів, займають площу 335,2 га.

Землі лісового фонду.

На території району діють два постійні лісокористувачі – ДП "Ужгородський лісгосп", підпорядкований Державному Комітету лісового господарства України та Ужгородське військове лісництво, підпорядковане Міноборони України. частина лісів – залишки розформованого підприємства Ужгородагроліс, що мають острівний характер і розташовані в заплавах річок та між сільгоспугіддями не мають визначеного землевласника, оскільки не прийняті на баланс Ужгородського лісгоспу. На теперішній час триває процес використання таких насаджень на правах оренди у райдержадміністрації. Більшість низовинної та передгірської території району антропогенно освоєна вже багато століть, тому суцільні масиви лісу наявні тільки у гірській частині району.

Ліси у районі займають площу 25024 га, в т.ч. вкрито лісовою рослинністю 23213,6 га. Основу лісів району складають букові, буково-грабові, дубово-букові, дубові та дубово-грабові, дубово-ясеневі та ясеневі низинні заплавні ліси. Незначну частину займають похідні смерекові насадження. Частина території, зосереджена в основному на передгірських стрімких схилах пагорбів, площею 1634 га, зайнята чагарниками. У заплавах річок та в місцях періодичного затоплення сформувалися вільхово-вербові, вербово-тополеві ліси. Частина лісових площ занята інтродукованими, малоцінними породами, зокрема акацією, каштаном їстівним, ясенем пенсільванським та ясенем зеленим і потребують реконструкції.

Землі рекреаційного призначення, які використовуються для організації масового відпочинку населення і туризму та проведення спортивних заходів, в т.ч. землі

оздоровчого призначення з їх природними ресурсами.

Землі рекреаційного призначення займають загальну площу 53,4 га. На території району є велика кількість оздоровчих, санаторно-оздоровчих об'єктів, в т.ч. дитячих оздоровчих об'єктів.

Землі сільськогосподарського призначення екстенсивного використання — пасовища, луки, сіножаті тощо.

Сільгоспугіддя на території району займають площу 53108,2 га. Більшу частину територій займає рілля, що являє собою найвищий ступінь антропогенних змін і не є об'єктом екомережі. Дані землі займають 29988,1 га.

Під багаторічними насадженнями зайнято 3139,6 га. Це сади, виноградники та інші насадження. Значна частина даних насаджень в останні роки не доглянута, заросла дикорослими чагарниками і може бути прирівняна до лісової та чагарникової рослинності, є місцем концентрації і переховування фауни.

Сіножаті у Ужгородському районі займають площі 3868,4 га, пасовища 13130 га. Незначна частина сіножатей та пасовищ не доглядається і заростає чагарником та деревними породами-піонерами. Переважна більшість цих угідь, через значну заселеність регіону, значно трансформована, флористичний та фауністичний склад суттєво збіднений.

Інші природні території та об'єкти (кам'яні розсипи, піски, солончаки, деградовані землі, земельні ділянки, в межах яких є природні об'єкти, що мають особливу природну цінність).

Дана категорія земель в районі займає 321,7 га. Це яри, еродовані схили пагорбів, скельні виходи, піски, старі, не діючі та діючі кар'єри, відвали. У районі діє кілька великих відкритих кар'єрів, зокрема кам'яницький та оріховський кар'єри.

Дані зведені у таблиці 2.

Таблиця 2.,

Розподіл елементів екомережі Ужгородського району за площами за формою «б-Зем».

Елементи екомережі району	Площі (га)	примітки
Заповідні території	6633,57	
Землі водного фонду, в т.ч. відкриті води	1600,2 333,8	
Лісові землі в т.ч. лісовкриті площі	25024 23213,6	
Землі рекреаційного призначення	53,4	
Землі сільськогосподарського призначення в т.ч. рілля	53108,2 29988,1	
багаторічні насадження	3139,6	
пасло	3868,4	
сіножаті	13130	
Інші природні території та об'єкти	321,7	

Економічна та соціальна характеристика району робіт.

Сторожниця — село в Ужгородському районі Закарпатської області на річці Уж. Колишня назва— с. Йовра. В письмових джерелах село відоме під назвою «Еwт», «Неwт», «Jowта». Перша письмова згадка про Сторожницю датується 1288 роком. На початку це було поселення королівських стражників, які охороняли дороги Руської Країни, що вели до Ужгорода

Через село проходить автомобільна дорога Т 0705 Ужгород – пункт пропуску через державний кордон України на кордоні із Словаччиною. «Малі селменці»

На території с.Сторожниця проживає за переписом населення 2001 року в селі мешкало 2 618 осіб але в селі також проживає багато жителів обласного центру. Серед національностей переважають українці , словаки , угорці.

С.Сторожниця розташоване в приміській зоні м.Ужгорода, тому має потужні економічні, соціальні, культурні та транспортні зв'язки з обласним центром м.Ужгород Залізничний вокзал розташований в м.Ужгород. В селі є Сторожниця є початкова школа, філія Укрпошти, аптека , магазини: « АВС , чотири ресторани., стація СТО.В селі розташоване потужне фермерське господарство «КОНИК»

3.ХАРАКТЕРИСТИКА СТАНУ ДОВКІЛЛЯ, УМОВ ЖИТТЄДІЯЛЬНОСТІ НАСЕЛЕННЯ ТА СТАНУ ЙОГО ЗДОРОВ'Я НА ТЕРИТОРІЯХ,ЯКІ ЙМОВІРНО ЗАЗНАЮТЬ ВПЛИВУ

Для визначення найгостріших проблем та реальних можливих шляхів їх вирішення у сфері охорони атмосферного повітря в Ужгородському районі на рівні регіональної влади Закарпатської області.

Виходячи з проведеного аналізу можна зробити висновок, що найгострішою проблемою у сфері охорони атмосферного повітря є використання застарілих технологій виробництва теплової енергії для обігріву житлових приміщень, що спричиняє негативний вплив на стан довкілля та здоров'я населення та викидів від автомобільного транспорту,який проїжджає через село. Найбільш прийнятним для влади способом вирішення зазначеної проблеми є використання програмно-цільового підходу.

Найбільш вразливою складовою, що зазнає негативного впливу викидів в атмосферне повітря, є здоров'я населення.

3.1 Соціально-демографічні показники Сторжницької сільської ради та здоров'я населення

В с. Сторожниця Ужгородського району впродовж ряду років спостерігається скорочення чисельності населення, що пов'язано зі специфікою демографічних процесів, погіршення показників здоров'я, зниження матеріального добробуту та виїздом населення на постійне проживання в Європейські держави.

Демографічні показники та здоров'я населення є чутливими показниками, які відображають зміни в якості навколишнього природного середовища. Чисельні дані свідчать про те, що в екологічно несприятливих районах реєструється збільшення рівня смертності та захворюваності населення, при цьому відстежується певний зв'язок з екологічними особливостями району(Таблиця 3).

Таблиця 3. Захворюваність дорослого населення Ужгородський р-н, 2015-2017 рр (на 100 тис дорослого населення)

Адміністративна територія	2015 р.	2016 р.	2017 р.
Ужгородський район	35932,1	39743,7	40 465,4

Зміна вікової структури населення, зниження якості та тривалості життя є наслідком багатьох економічних, соціальних та екологічних факторів, серед яких забруднення навколишнього природного середовища займає значне місце. Високий рівень забруднення атмосферного повітря - один з основних факторів підвищення ризику смертності та захворюваності населення.

Потрапляння забруднюючих речовин в організм людини через органи дихання викликає ризик розвитку їх хвороби. Крім того, тверді частинки, осаджуються на поверхні землі та можуть потрапляти до органів дихання та травлення.

3.2 Аналіз сучасного стану навколишнього середовища

За даними Головного управління статистики у Закарпатській області викиди забруднюючих речовин в атмосферне повітря з стаціонарними джерелами забруднення за 2017 рік становлять 3,2 тис. т .

Таблиця 4 Викиди забруднюючих речовин та діоксиду вуглецю в атмосферне повітря (1990-2017рр.)

	Обсяги викидів забруднюючих речовин			Крім того, викиди діоксиду вуглецю		
	усього, тис. т	у тому числі		усього, млн. т	у тому числі	
		стаціонарними джерелами	пересувними джерелами ¹		стаціонарними джерелами	пересувними джерелами ¹
1990	294,5	188,2	106,3			
1991	374,1	193,6	108,5			
1992	139,3	173,5	65,8			
1993	179,3	140,5	38,8			
1994	87,5	59,0	28,5			
1995	36,7	13,2	23,5			
1996	32,0	11,6	20,4			
1997	29,7	11,7	18,0			
1998	47,5	8,6	38,9			
1999	44,7	7,0	37,7			
2000	40,7	7,7	33,0			
2001	41,7	7,8	33,9			
2002	40,3	7,8	32,5			
2003	49,0	13,3	35,7			
2004	32,4	9,6	22,8			
2005	65,9	26,6	39,3			
2006	70,7	25,6	45,1	0,7	0,7	
2007	88,2	22,9	65,3	0,4	0,4	
2008	91,3	23,2	68,1	1,5	0,6	0,9
2009	87,6	21,4	66,2	1,2	0,4	0,8
2010	87,3	17,6	69,7	1,1	0,2	0,9
2011	89,4	17,2	72,2	1,3	0,4	0,9
2012	72,1	8,1	64,0	1,1	0,2	0,9
2013	69,1	7,6	61,5	1,1	0,2	0,9
2014	60,5	3,9	56,6	0,9	0,1	0,8
2015	54,2	4,4	49,8	0,8	0,1	0,7
2016	4,9	4,9		0,1	0,1	
2017	3,2	3,2		0,2	0,2	

¹За 1990-2002 рр. відображаються дані по автомобільному транспорту; з 2003р. - по автомобільному, залізничному, авіаційному транспорту; з 2007р. - по автомобільному, залізничному, авіаційному транспорту та виробничій техніці.

Утворення та поводження з відходами¹ (1995-2017рр.)

Характеризуючи стан атмосферного повітря в цілому по Закарпатській області необхідно відзначити деяке його поліпшення та стабілізацію рівнів забруднення протягом 2013-2015 років, адже багато промислових підприємств знизили свою потужність, а деякі взагалі зупинили роботу.

Динаміка викидів забруднюючих речовин в атмосферне повітря по Закарпатській області наведена в таблиці 4.

Забруднення поверхневих вод на території сільської ради зумовлене відсутністю каналізації для побутових потреб, використання поливу для вирощування сільськогосподарських культур, а також відсутності сучасного полігону для твердих побутових відходів.

Таблиця 5. Скидання зворотних вод та забруднюючих речовин основними водокористувачами - забруднювачами поверхневих водних об'єктів

Назва водокористувача-забруднювача	Наявність, потужність (мЗ/добу), ефективність використання (використання потужності) очисних споруд	Водний об'єкт	2015 рік			2016 рік			2017 рік		
			об'єм скидання зворотних вод, млн. м ³	У тому числі об'єм скидання забруднених (без очищення) та недостатньо очищених зворотних вод, млн. м ³	Кількість забруднюючих речовин, що скидаються із зворотними водами, т	об'єм скидання зворотних вод, млн. м ³	У тому числі об'єм скидання забруднених (без очищення) та недостатньо очищених зворотних вод, млн. м ³	Кількість забруднюючих речовин, що скидаються із зворотними водами, т	об'єм скидання зворотних вод, млн. м ³	У тому числі об'єм скидання забруднених (без очищення) та недостатньо очищених зворотних вод, млн. м ³	Кількість забруднюючих речовин, що скидаються із зворотними водами, т
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
Водоканал м. Ужгорода	50000,0	р. Уж	17,89	0,348	9941,0	17,416	0,465	9841,15	19,865	1,565	1065,3

Таблиця 6. Водопостачання та водовідведення

Назва населеного пункту	Частка населення, що має доступ до систем водопостачання (централізованих тощо), %	Частка населення, що має доступ до систем водовідведення (централізованих тощо), %
Усього за регіоном	37,3	26,4
у тому числі:		
у містах	85,6	80,0
у селищах міського типу	48,1	39,0
у селах	14,5	1,0

Виходячи з вищевикладеного, можна зазначити наступні ключові проблеми сільської ради в галузі охорони навколишнього природного середовища (таблиця6)

Таблиця 7. Проблеми в галузі охорони навколишнього середовища

№	Проблема
1	Незадовільний стан полігонів твердих побутових відходів (ТПВ)
2	Розміщення та захоронення ТПВ
3	Відсутність підприємств з переробки ТПВ
4	Відсутня або незадовільний стан каналізаційних мереж
5	Недостатня ефективність роботи очисних споруд
6	Низький рівень екологічної культури у представників населення
7	Низький рівень використання альтернативних джерел енергії
8	Недостатня розвиненість системи екологічного моніторингу
9	Слабка мотивація впливу органів місцевого самоврядування на процеси антропогенного навантаження в населених пунктах
10	Низький рівень впровадження енергоефективних технологій

4.ЕКОЛОГІЧНІ ПРОБЛЕМИ, У ТОМУ ЧИСЛІ РИЗИКИ ВПЛИВУ НА ЗДОРОВ'Я НАСЕЛЕННЯ, ЯКІ СТОСУЮТЬСЯ ДОКУМЕНТА ДЕРЖАВНОГО ПЛАНУВАННЯ, ЗОКРЕМА ЩОДО ТЕРИТОРІЙ З ПРИРОДООХОРОННИМ СТАТУСОМ

Екологічні проблеми і ризики на здоров'я населення, які стосуються детального плану території для розміщення водойми для поливу сільськогосподарських культур в урочищі «За Рікою» на території Сторожницької сільської ради Ужгородського незначний хоча вода для поливу частково буде використовуватись з р.Уж нице по течії очисних споруд м.Ужгорода.

5.ЗОБОВ'ЯЗАННЯ У СФЕРІ ОХОРОНИ ДОВКІЛЛЯ, У Т.Ч. ПОВ'ЯЗАНІ ІЗ ЗАПОБІГАННЯМ НЕГАТИВНОГО ВПЛИВУ НА ЗДОРОВ'Я НАСЕЛЕННЯ, ЩО СТОСУЮТЬСЯ ДОКУМЕНТА ДЕРЖАВНОГО ПЛАНУВАННЯ

Зобов'язання у сфері охорони довкілля передбачають благоустрій всієї земельної ділянки, що підлягає забудові та становлення прибережної захисної смуги навколо запроектованої водойми:

6.ОПИС НАСЛІДКІВ ДЛЯ ДОВКІЛЛЯ, У ТОМУ ЧИСЛІ ЗДОРОВ'Я НАСЕЛЕННЯ, У ТОМУ ЧИСЛІ ВТОРИННИХ, КУМУЛЯТИВНИХ, ПОЗИТИВНИХ І НЕГАТИВНИХ

Вплив на атмосферне повітря. В результаті реалізації планованої діяльності передбачається незначне збільшення викидів забруднюючих речовин в атмосферне повітря.

Вплив на водні ресурси. Планована діяльність передбачає не суттєвий вплив на водні ресурси виконання заходів, реалізація яких не призведе до збільшення обсягів скидів забруднених вод у поверхневі води.

Відходи. Планова діяльність не передбачає виконання заходів, реалізація яких призведе до збільшення обсягів утворення відходів.

Вплив на земельні ресурси. Внаслідок реалізації планової діяльності не передбачається змін у топографії або в характеристиках рельєфу, поява таких загроз, як землетруси, зсуви, селеві потоки, провали землі та інші подібні загрози.

Вплив на біорізноманіття та рекреаційні зони. В плановій діяльності не передбачається реалізація завдань, які можуть призвести до негативного впливу на біорізноманіття та рекреаційні зони.

Вплив на культурну спадщину. Реалізація планової діяльності не призведе до негативного впливу на наявні об'єкти історико-культурної спадщини.

Вплив на населення та інфраструктуру. Планова діяльність не передбачає появу нових ризиків для здоров'я населення області. Разом з тим позитивно вплине на розбудову дорожньо-транспортної інфраструктури на ділянці дороги регіонального значення.

Екологічне управління, моніторинг. Планова діяльність не передбачає послаблення правових і економічних механізмів контролю в галузі екологічної безпеки.

При проведенні планової діяльності буде можливе під час здійснення моніторингу атмосферного повітря, а точніше узагальнених даних про склад та обсяги викидів забруднюючих речовин; оцінки рівня та ступеня небезпечності забруднення для довкілля та життєдіяльності населення; оцінки складу та обсягів викидів забруднюючих речовин.

Кумулятивний вплив. Ймовірність того, що реалізація планової діяльності призведе до таких можливих впливів на довкілля або здоров'я людей, які самі по собі будуть незначними, але у сукупності матимуть значний сумарний (кумулятивний) вплив на довкілля, є незначною.

Таким чином, можна зробити висновок, що рівень захворюваності населення хворобами, які можуть мати відношення до забруднення атмосферного повітря, є порівняно невисоким. Виразених тенденцій до зниження рівнів захворюваності по кількості населення не спостерігається. Разом з тим, кількість уперше зареєстрованих випадків захворювань органів дихання у 2017 році зменшилися у порівнянні з 2016 роком і становить 325,8 тис. (Додаток 1).

Реалізація планованої діяльності буде мати позитивний вплив на соціально – економічний розвиток території та незначний вплив на довкілля.

7. ЗАХОДИ, ЩО ПЕРЕДБАЧАЄТЬСЯ ВЖИТИ ДЛЯ ЗАПОБІГАННЯ, ЗМЕНШЕННЯ ТА ПОМ'ЯКШЕННЯ НЕГАТИВНИХ НАСЛІДКІВ ВИКОНАННЯ ДОКУМЕНТА ДЕРЖАВНОГО ПЛАНУВАННЯ

Найбільш вразливою складовою, що зазнає негативного впливу викидів в атмосферне повітря від автотранспорту під час будівництва, є здоров'я населення.

До початку експлуатації водойми для поливу сільськогосподарських культур в урочищі «За Рікою» на території Сторожницької сільської ради Ужгородського незначний необхідно буде подати декларацію про відходи та дозвіл на спецводокористування у разі необхідності.

8. ОБГРУНТУВАННЯ ВИБОРУ ВИПРАВДАНИХ АЛЬТЕРНАТИВ

З метою розгляду альтернативних проектних рішень та їх екологічних наслідків під час СЕО детального плану території для розміщення водойми для поливу сільськогосподарських культур в урочищі «За Рікою» на території Сторожницької сільської ради Ужгородського району, передбачається розглянути «Нульовий сценарій», без впровадження проектних змін.

Альтернатива1: «Нульовий сценарій» – тобто опис, прогнозування та оцінка ситуації у випадку не затвердження зазначеного документа державного планування.

9. ЗАХОДИ ПЕРЕДБАЧЕНІ ДЛЯ ЗДІЙСНЕННЯ МОНІТОРИНГУ

Організація моніторингу детального плану території для розміщення водойми для поливу сільськогосподарських культур в урочищі «За Рікою» на території Сторожницької сільської ради Ужгородського рекомендується шляхом здійснення наступних заходів:

- порівняння фактичного стану компонентів довкілля з минулорічними показниками, в яких реалізуються заходи діяльності, 1 раз на рік на підставі результатів державного статистичного спостереження. У разі виявлення перевищень минулорічних показників провести аналіз на предмет зв'язку з реалізацією заходів планованої діяльності;
- порівняння фактичних показників індикаторів виконання заходів планової діяльності, зокрема рівня викидів забруднюючих речовин в атмосферне повітря стаціонарними джерелами, 1 раз на рік на підставі результатів державного статистичного спостереження.

10. ОПИС ЙМОВІРНИХ ТРАНСКОРДОННИХ НАСЛІДКІВ ДЛЯ ДОВКІЛЛЯ, У Т.Ч. З НАС

Транскордонний вплив під час реалізації планованої діяльності відсутній.

У порівнянні з нульовою альтернативою вплив на довкілля оцінюється як незначний, оскільки, як зазначалося вище, буде обумовлений впливом існуючих незмінних факторів. Рівень утилізації відходів, що є важливим індикатором регіонального розвитку, може залишитися на незмінному рівні.

11. РЕЗЮМЕ НЕТЕХНІЧНОГО ХАРАКТЕРУ ІНФОРМАЦІЇ, ПЕРЕДБАЧЕНОЇ ПУНКТАМИ 1 -10 ЦІЄЇ ЧАСТИНИ, РОЗРАХОВАНИХ НА ШИРОКУ АУДИТОРІЮ

Метою детального плану території є будівництво водойми для поливу сільськогосподарських культур в урочищі «За Рікою» на території Сторожницької сільської ради Ужгородського .

Найбільш вразливою складовою планової діяльності, що зазнає негативного впливу - це викиди в атмосферне повітря від роботи автотранспорту та тракторної техніки при будівництві багатофункціонального громадського центру для духовного та культурного розвитку .

Все вищенаведене свідчить про зовсім незначний вплив планового об'єкта на стан атмосферного повітря.

ВИСНОВКИ

На підставі проведеного аналізу зроблено висновок, що детальний план території для розміщення водойми для поливу сільськогосподарських культур в урочищі «За Рікою» на території Сторожницької сільської ради Ужгородського відповідає державним та регіональним стратегічним документам, реалізація заходів планової діяльності не справляє значного негативного впливу на стан довкілля та здоров'я населення.

За результатами СЕО надано рекомендації до змісту заходів планової діяльності та заходи з моніторингу впливу реалізації планової діяльності на довкілля, що відповідно до ст. 9 Закону України «Про стратегічну екологічну оцінку» повинно бути враховане в документі детального планування.

Розробники звіту:

Кандидат наук з державного управління,

доцент

В. Ю. Пересоляк

Кандидат сільськогосподарських

наук, доцент кафедри

В.О.Романко

Лікар – імунолог

Г.В. Пересоляк

ФОП

В. В. Яким

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Закон України «Про стратегічну екологічну оцінку». - Режим доступу: http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/23_54-19.
2. Про затвердження Методичних рекомендацій із здійснення стратегічної екологічної оцінки документів державного планування: наказ Міністерства екології та природних ресурсів України від 10.08.2018 № 296. - Режим доступу: https://menr.gov.ua/files/docs/nakazy/2018/nakaz_296.pdf.
3. Все про Закарпатську область. <http://ukrtur.narod.ru/turizm/regionukr/zakarp/geopoloshzak/geopolozakar.htm>
4. Екологічний паспорт Закарпатської області http://ecozakarpat.gov.ua/?page_id=308
5. ВИКИДИ В АТМОСФЕРНЕ ПОВІТРЯ http://www.uz.ukrstat.gov.ua/statinfo/navkol/2018/dioks_atm_pov_1990-2017.pdf
6. ЗАХВОРЮВАНІСТЬ НАСЕЛЕННЯ http://www.uz.ukrstat.gov.ua/statinfo/medicine/zahvor_naselen.pdf
7. СТРАТЕГІЯ РОЗВИТКУ ЗАКАРПАТСЬКОЇ ОБЛАСТІ ДО 2020 РОКУ http://dfrr.minregion.gov.ua/foto/projt_reg_info_norm/2015/05/Strategiya.pdf
8. Закарпаття – мій край. <http://carpathia.uz.ua/zakarpattya-mij-kraj>
9. С.С. Поп. Природні ресурси Закарпаття. – Ужгород: ТОВ «Спектраль», 2002.-296с.;
10. В. Ю. Пересоляк, М. М. Ходанич. Моніторинг ґрунтів Закарпаття. Монографія. Ужгород. Видавництво «ГУРпрес»,2013-85с.

Додаток 1. Захворюваність населення										
Кількість уперше зареєстрованих випадків захворювань, тис. - усього	У тому числі									
	Новоутворення	хвороби нервової системи ¹	хвороби системи кровообігу	хвороби органів дихання	хвороби шкіри та	хвороби кістково-м'язової	хвороби сечостатевої системи	уроджені аномалії (вади розвитку), деформації та хромосомні порушення	травми, отруєння та деякі інші	наслідки зовнішніх причин дії
					підшкірної клітковини	системи і сполучної тканини				
1995	751,4	4,8	72,2	53,4	296,5	52,3	37,7	37,2	1,9	47,1
1996	752,5	5,9	72,6	61,5	288,8	50,6	38,0	37,3	2,3	51,0
1997	776,0	5,9	78,0	62,6	311,6	51,1	37,7	38,5	2,2	44,6
1998	792,9	6,0	79,0	72,5	308,5	51,0	38,2	38,3	2,3	43,6
1999	834,5	7,0	22,0	92,2	316,0	43,9	35,5	38,5	2,3	48,9
2000	849,2	6,2	21,0	97,7	314,2	42,6	35,9	37,5	2,1	44,7
2001	904,7	7,5	21,9	104,5	344,3	43,6	39,8	41,2	2,1	44,0
2002	883,5	8,3	24,0	110,9	323,0	41,6	41,6	41,1	1,9	46,0
2003	882,5	9,0	23,0	113,7	324,3	41,3	38,5	39,7	2,0	46,6
2004	860,1	7,2	19,7	111,1	312,9	38,9	42,1	39,0	1,9	50,6
2005	841,8	6,4	19,5	107,8	315,0	41,1	39,2	37,1	1,9	48,0
2006	809,6	8,1	19,3	97,8	301,9	42,0	38,6	36,2	1,7	46,5
2007	831,0	6,9	19,2	95,5	326,7	40,5	40,3	36,2	1,6	44,7
2008	837,4	7,6	19,3	94,1	337,3	43,8	40,4	35,7	1,8	48,4
2009	841,7	8,0	20,0	91,4	355,9	41,3	36,8	37,6	1,9	48,4
2010	817,5	8,4	20,5	79,7	338,7	41,0	35,9	38,0	1,9	48,8
2011	795,7	8,1	20,8	74,7	335,1	38,2	33,5	37,0	1,9	48,1
2012	792,9	7,9	19,9	68,1	336,0	40,8	31,9	34,8	1,8	48,3
2013	775,7	8,1	18,8	62,1	329,9	41,4	30,6	34,2	1,7	48,4
2014	752,5	8,1	18,7	58,7	328,4	36,4	29,0	32,4	1,5	48,2
2015	760,5	8,2	18,9	60,1	341,4	36,2	28,5	30,6	1,7	47,4
2016	767,4	8,4	18,5	61,0	346,6	36,9	29,5	29,9	1,4	48,8
2017	737,6	8,4	19,3	61,0	325,8	35,4	29,2	32,4	1,4	45,1

¹ Згідно з МКХ-10, починаючи з 1999р., з класу хвороб нервової системи і органів чуття вилучені і сформовані в окремі класи хвороби ока та його придаткового апарату і хвороби вуха та соскоподібного відростка.

